

OPONENTSKÝ POSUDEK (RIGORÓZNÍ PRÁCE)

Jméno rigorózanta:	Mgr. Martin Kofroň
Téma práce:	Svěřenství v kontextu dědického práva
Rozsah práce:	115 stran vlastního textu, 306.636 znaků včetně mezer (dle prohlášení autora), tj. 170,35 normostran)
Datum odevzdání práce:	21. 09. 2023 (elektronická podoba) 25. 09. 2023 (tištěná podoba)

Uchazeč předkládá přepracovanou verzi práce na výše uvedené téma, a to po neúspěšné obhajobě původní verze práce dne 22. 6. 2023. Původní verze práce nebyla obhájena zejména v návaznosti na posudek oponenta ze dne 25. 5. 2022, který lze nalézt v záznamu první verze práce (dále jen „původní posudek oponenta“). Hlavním důvodem nedoporučujícího závěru v původním posudku oponenta bylo značné množství věcných, ale i jazykových, stylistických a dalších formálních lapsů, včetně (ne)dodržení citační normy (vše je podrobně uvedeno v původním posudku oponenta).

Z tohoto důvodu lze odkázat na původní posudek oponenta, a to pokud jde o hodnocení aktuálnosti (novosti) tématu, náročnosti tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody a pokud jde o formální a systematické členění práce (vše srov. v původním posudku oponenta) – tyto aspekty práce byly hodnoceny jako vyhovující, resp. zdařilé.

1. Vyjádření k práci

Těžištěm posudku hodnotícího přepracovanou verzi práce tak nutně musí být především hodnocení toho, jak se rigorosant vypořádal s připomínkami oponenta v původním posudku.

K tomu lze hned úvodem konstatovat, že z automatizovaných kontrol práce na plagiáty lze vyvodit, že rigorosantem podruhé předložená práce se s původní prací shoduje v rozsahu 60–65 %, konkrétně dle analýzy systému Theses jde o 65% podobnost a dle analýzy systému Turnitin jde o 60% shodu. Drobný rozdíl je dán odchylkou pramenící z různých algoritmů používaných oběma kontrolami originality. Z uvedeného tak plyne, že rigorosant nyní předkládá práci, která je přepracovaná v rozsahu 35–40 %. Jinak řečeno, více jak třetina práce byla buď přepracována, nebo je zcela nová. To lze z kvantitativního hlediska považovat za dostačující. K tomu lze hned dodat, že jednou z výtek oponenta byla nedostatečná délka práce, kdy oponent poukazyval na to, že „*vlastní text včetně úvodu a závěru je vystavěn na pouhých 73 stranách*“ a dále, že „*s ohledem na pdf formát souboru textu práce nahraného do informačního systému nebylo v silách oponenta přezkoumat pravdivost prohlášení o celkovém počtu znaků – dle autora 201.491 znaků; lze se ale důvodně domnívat, že požadovaný minimální počet znaků byl stěží nebo jen velmi těsně naplněn.*“ Proto byla pozornost věnována rovněž rozsahu přepracované verze práce. Ta má dle prohlášení autora 306.636 znaků včetně mezer, tj. 170,35 normostran. Pro kontrolu byla provedena zpětná konverze z formátu .pdf do formátu .docx, kde byl zjištěn počet znaků včetně mezer 286.118, tj. 158,95 normostran. Rozdíl 12 normostran oproti deklarovanému a zjištěnému rozsahu je dle názoru oponenta v rámci tolerance, s níž je nutno počítat při zpětné konverzi mezi formáty .pdf a .docx. Každopádně tak lze konstatovat, že rozsah přepracované verze práce je zcela dostatečný, totiž vyhovující požadavkům na práce tohoto druhu.

Zbývá tak posoudit, zda byly zohledněny také připomínky oponenta týkající se stránky obsahové a formální.

Pokud jde o výtku ohledně sporého poznámkového aparátu, lze konstatovat, že původní práce obsahovala 147 poznámek pod čarou, přepracovaná práce jich obsahuje 247, tedy o 100 více. To samo o sobě již potvrzuje, že uchazeč práci skutečně významně přepracoval, jak vyplynulo z předchozího porovnání obou verzí práce na základě kvantitativních rozsahových ukazatelů systémů dle Theses a Turnitin. Poznámkový aparát lze tedy nyní považovat za odpovídající pracím tohoto druhu. To souvisí také s výtkou oponenta, že místy nebyly uváděny žádné citované zdroje, ač šlo o informace, které autor musel zjevně někde čerpat. Nyní předložená práce se již jeví z tohoto pohledu jako standardní.

K tomu lze hned připojit, že celkově se nyní poznámkový aparát jeví jako vedený *lege artis*, zejména pokud jde o formální podobu citací. K tomu pouze upozorňuji, že v případě citací online zdrojů je povinnou součástí citace také údaj o datu, kdy autor citovaný online odkaz navštívil. Tento údaj však v citacích na s. 9, 15, a 83 chybí. V tomto ohledu tedy není citační aparát stále dostatečně pečlivě zpracován.

V souvislosti s formálními nedostatky bylo dále vytýkáno, že autor nerozlišuje mezi pomlčkou a spojovníkem. Tento nedostatek v práci přetrvává. Tak hned v pozn. pod čarou č. 2 je citován rozsah stran, který se cituje s pomlčkou, nikoliv se spojovníkem (též v pozn. č. 9, 10). Na s. 12 nahoře je pro změnu verze citace rozsahu se spojovníkem, avšak s úhozy mezeríku před a za spojovníkem (správně má být pomlčka a bez úhozů mezeríku: 246–249), v pozn. č. 32 verze pomlčky s mezeríky (též např. v pozn. č. 44), a v pozn. č. 78 a 79 pro změnu opět verze se spojovníkem. Pravidla pro psaní spojovníku a pomlčky jsou standardní součástí pravidel českého pravopisu a měla by být respektována.

Vedle formálních nedostatků vytýkaných v oponentském posudku k původní práci dodávám, že novou větu nelze začínat zkratkou (např. na s. 79 uprostřed). Vyjde-li zkratkové slovo na začátek věty, je třeba zkratku rozepsat.

A to ponechávám stranou, že uchazeč nereagoval na další výtku z posudku oponenta, kde mu správně bylo vytýkáno, že zkratky právních předpisů se používají pouze s uvedením jejich konkrétního ustanovení, nikoliv však tehdy, pokud se v textu hovoří o daném právním předpise v obecnosti.

Dále podotýkám, že užívá-li se pro zjednodušení citace zkratka *ibid.* pak se odkazuje právě (a jenom) na místo citované v předchozí poznámce pod čarou, tj. tuto zkratku nelze kombinovat s uvedením jiného stránkového rozsahu v daném díle, jak autor činí hned v pozn. č. 10 a 11. Zde je na místě použít zkratku *op. cit.*

Podkapitoly 3.1.1, 3.2.1, 3.3.1 a 3.4.1 jsou označeny jako „úvod“, což není z hlediska systematiky šťastné, neboť práce má mír právě jeden úvod a jeden závěr. V případě těchto podkapitol se v případě potřeby obecnějšího uvedení do tématu lépe hodí užívat např. dílčí nadpis „Obecně“ apod. Taktéž např. podkap. 1.4.2.1.

Obsah práce zcela neodráží její strukturu, neboť některé pasáže se ještě dělí na menší podkapitoly (srov. 1.4.3, 2.5.1). Obecně platí, že členění na čtyři vnořené úrovně je již pro čtenáře méně přehledné a má být užíváno jen výjimečně. Na tom nic nemění skutečnost, že tyto podkapitoly autor neuvede v obsahu.

Konečně podotýkám, že při práci s anglickou literaturou je třeba věnovat v odborném textu, a v kvalifikační práci zejména, pozornost řádnému překladu, rozhodně si nelze pomáhat obraty, které čeština nezná, a to ani jako anglicismy; srov. např. na s. 79 „osoba zainvolovaná“, při čemž anglické *involved* lze standardně přeložit jako zapojený, zúčastněný, angažovaný či zahrnutý.

Z mého pohledu není ani příliš vhodná zkratka, kterou si autor zavedl pro občanský zákoník z roku 1964, „SOZ“. Je tomu tak proto, že opakem starého je adjektivum mladý, což o současném OZ jistě neříkáme. Dále je tomu tak proto, že ve srovnání s OZ z roku 1950 či dokonce z roku 1811 není OZ z roku 1964 „starý“. Vhodnější je tedy např. zkratka OZ 1964 apod.

Na pomezí formálních a věcných nedostatků stojí konstatování oponenta, že stěžní 4. část práce měla pouze 20 stran, a to ještě v rámci hraničního rozsahu práce. K tomu lze konstatovat, že v přepracované verzi práce lze těžiště jasně identifikovat. Jedná se o kapitoly druhou a třetí, které tvoří celkem 76 stran práce (ze 115).

Rozvržení práce je tedy nyní adekvátní, rovněž tak lze kvitovat, že v kapitole třetí již nepřevažuje pouhá deskripce (což bylo oponentem k první verzi práce také vytýkáno), nýbrž je tato zaměřena striktně na sporné a nejasné otázky zkoumané problematiky.

Stejně tak stojí na pomezí formálních a věcných nedostatků výtky, že autor pracoval s nedostatečným počtem pramenů, a to jak literárních, tak judikатурních. Původní práce pracovala dle seznamu zdrojů s 35 literárními prameny a s 6 judikátů, z toho 2 zahraniční, pak v přepracované verzi práce se pracuje s 51 literárními (z toho je 5 cizojazyčných) a s 32 judikátů (z toho 4 z anglosaského prostředí 4, rakouského OGH a 2 judikátů německého Spolkového ústavního soudu). To lze již považovat v obou případech za dostačující z hledisek požadavků na práce tohoto druhu. K tomu ovšem dodávám, že mám pochybnost ohledně judikátů pod sp. zn. 2541/1912 a 4813/1903, přesněji ohledně jejich přiřazení rakouskému OGH, když zároveň jsou označeny přídomkem Kúria. Rakouský OGH nebyl nikdy nazýván *Kúria*, spíše lze upozornit na Maďarskou královskou kúrii (*Magyar Királyi Kúria*), což byl název užívaný pro maďarský nejvyšší soud až do roku 1949. Právě v těchto detailech a jejich náležitém objasnění se může projevit samostatná práce a vlastní přínos autora.

Pokud jde o věcné výtky z posudku oponenta, lze konstatovat, že v přepracované práci se rigorosant dostatečně vypořádal s teoretickým pojetím svěřenského fondu jako patrimonium (v souvislosti s quebeckou koncepcí právní úpravy, srov. podkap. 1.4.2.2), ostatně výklad o quebeckém trustu byl oproti původní verzi práce rozšířen (srov. kap. 2.2.1 původní práce a kap. 1.4.2 přepracované práce), což byla jedna z dalších výtek oponenta k původní práci. Rovněž je nyní v práci dostatečně zkoumán osud dluhů zůstavitele při zřízení svěřenského fondu (srov. kap. 3.2). Obecně lze konstatovat, že právě v kap. 3 se autor zaměřil na vybrané problematické otázky (majetek vyčleňovaný do svěřenského fondu a univerzální sukcese, dluhy zůstavitele, ochrana nepominutelných dědiců, povinný díl a svěřenské nástupnictví). Zejména v této kapitole jsou pak koncentrovány vlastní názory autora, jejichž absence v původní práci byla rovněž oponentem vytýkána. Problematikou dědické způsobilosti svěřenského fondu se autor nyní hlouběji zabývá v kap. 2.5.2.1 a násl., při čemž neujasněnost této problematiky byla rovněž jednou z věcných výtek oponenta k původní verzi práce. Nyní lze konstatovat, že v dané kapitole je autor ve svých názorech koherentní, včetně provázanosti na související závěry, které vyvozuje v jiných částech práce. Souhrnně tak lze konstatovat, že na zásadní věcné výtky oponenta autor reagoval dostatečně a v přepracované verzi práce se s nimi řádně vypořádal.

Celkově lze tedy shrnout, že přepracovaná verze práce v dostatečné míře a zároveň adekvátním způsobem reaguje na věcné výtky oponenta k první verzi předložené práce a dále, že některé formální nedostatky práce byly odstraněny (za zásadní zde považuji především značné rozšíření poznámkového aparátu a rozsahu použitých literárních i judikатурních zdrojů), některé formální nedostatky však v práci i nadále přetrvávají (srov. výše).

Lze tak uzavřít, že autor nyní předložil práci, kterou lze považovat za standardní zpracování zvoleného tématu, které sice stále vykazuje některé formální nedostatky, ty však již samy o sobě ani ve svém souhrnu nejsou s to snížit celkové hodnocení práce natolik, aby byl odůvodněn závěr o nedoporučení práce k obhajobě. Na základě celkového hodnocení přepracované verze práce proto práci k obhajobě doporučuji, v ostatních aspektech práce souhlasně odkazují na původní posudek oponenta.

2. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cíl práce byl hodnocen již v původním posudku
--------------------	---

	oponenta. Autor tento cíl splnil , když dospěl k plně argumentačně podloženým závěrům.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Autor při zpracování zvoleného tématu prokázal schopnost samostatné práce , a to jak pokud jde o literaturu, tak judikaturu. Automatická kontrola shod provedená systémem Theses.cz generuje dokument čítající 1425 stran, představující 44 dokumentů obsahujících shody. Celková podobnost činí 70 %. Tento údaj je však generován zejména dokumentem č. 1, kde je míra shody 65 %. Dokument č. 1 je ovšem původní verzi práce uchazeče, kterou systém rovněž zahrnul do celkového porovnání. Od dokumentu č. 2 je již míra shody 3 % či méně. Nakolik je v lidských silách takto obsáhlý dokument v rámci časové dotace pro posouzení práce prostudovat, lze konstatovat, že nalezené shody se týkají povětšinou názvů právních předpisů či citací zákonných textů nebo citací judikatury, které logicky musí být shodné. Automatická kontrola shod provedená systémem Turnitin indikuje 80 zdrojů obsahujících shody, čímž generuje celkovou podobnost (<i>overall similarity</i>) 66 %. Z toho je však třeba věnovat pozornost pouze zdroji č. 1, kde je indikována shoda 60 % (od zdroje č. 2 se vykazuje shoda 1 %, a méně). Pokud jde o zdroj č. 1, je třeba konstatovat, že jde o opět o původní verzi práce, která byla zahrnuta do porovnání. Po prostudování pasáží označených systémem Turnitin konstatuji, že další indikované shody se týkají především ustálených citací profilující teoretické literatury, ustálených právních obrátů, zákonných ustanovení, judikatury či ustálených právních obrátů apod. Na základě těchto kontrol tedy nelze učinit závěr, že by uchazeč nepostupoval při tvorbě práce <i>lege artis</i>.
Logická stavba práce	Logická stavba práce je zhodnocena již v původním posudku oponenta, k níž neměl oponent výhrady.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Práce se zdroji byla hodnocena již v původním posudku oponenta, a to jako nedostačující , v přepracované verzi práci autor práci se zdroji značně rozvinul (v podrobnostech srov. výše).
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Hloubka provedené analýzy je nyní dostačující , srov. zejm. hodnocení ke kap. 3.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úprava práce je po formální stránce přehledná. Velikost písma i jeho rozpal je standardní, počet úhozů je pravděpodobně vyšší než průměrná normostrana. Lze uzavřít, že úprava odpovídá požadavkům kladeným na práce tohoto druhu.
Jazyková a stylistická úroveň	Jazyková a stylistická úroveň přepracované práce je na standardní úrovni , byť některé drobnější formální a jazykové nedostatky v práci přetrvávají (v podrobnostech srov. výše).

3. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

6.1 Připomínky k práci jsou obsaženy již výše v textu.

6.2 Otázky k obhajobě:

Na s. 73 a násl. se autor zabývá problematikou vyčlenění majetku do svěřenského fondu jako součásti pozůstalosti. Kromě argumentů, které autor uvádí pro závěr, že se toto vyčlenění majetku děje v rámci pozůstalosti, resp. v rámci univerzální sukcese, by se autor mohl při obhajobě dále zamyslet nad jiným argumentem, a totiž, zda má (nebo nemá) na univerzální sukcesi vliv skutečnost, jaký subjekt, příp. jaká entita bez právní osobnosti, stojí na straně potenciálního dědice.

Doporučení/nedoporučení k obhajobě	Závěrem lze konstatovat, že předložená rigorózní práce jak po stránce formální, tak i obsahové, splňuje požadavky kladené na rigorózní práce, tj. prokázat schopnost k samostatné tvůrčí činnosti a hlubší znalosti ze zpracovávané tematiky, a proto doporučuji její přijetí k ústní obhajobě.
---	--

V Praze dne 13. 11. 2023

doc. JUDr. Ondřej Frinta, Ph.D.
oponent rigorózní práce